UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

Tredecima causa. Tertia post decimam decimas & funera tractat. Duæ quæstiones tredecimæ causæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

Epiſcopatum, aut certè in Epiſcopatu hæreditaria ſucceſſione acquiſivit, ſecundùm auctoritatem canonicam quidquid vult, faciat, & cui vult, eas conferat. Poſtquam autem Epiſcopus factus eſt, quaſcunque res de facultatibus eccleſiæ, aut ſuo, aut alterius nomine, qualibet conditione comparaverit, decrevimus, ut non in propinquorum ſuorum, ſed in eccleſiæ, cui præeſt, jura deveniant.

De rebus verò eccleſiaſticis teſtari licet Epiſcopo, ſi tantundem de propriis reſtituat.

C. V. ¶ *Quomodo poſſunt eſſe rata, quæ de eccleſiæ proprietate teſtamento legantur.*

Unde in Agathenſi *a* concilio, *c.51. ſtatutum eſt.*

SI *b* Epiſcopus condito teſtamento aliquid de eccleſiaſtici juris proprietate legaverit, aliter non valebit, niſi tantundem de juris proprii facultate ſuppleverit.

2 pars. *Sed ſi Epiſcopus, vel qualibet ex gradu eccleſiaſtico inteſtatus defunctus fuerit, nec aliqui inventi fuerint, qui jure cognationis ſuccedant, eccleſia ſua ei ſuccedat in integrum: nec licebit alicui aliqua ex rebus ejus præſumere.*

C. VI. ¶ *Epiſcopo inteſtato eccleſia ſuccedat in integrum.*

Unde in Tarraconenſi concilio, *c.12. ſtatutum eſt.*

SIcubi defunctus fuerit Epiſcopus inteſtatus, poſt defunctionem ejus 1 à Presbyteris & Diaconis de rebus ipſius inventarium fideliter conſcribatur, à minimo uſq; ad maximum, id eſt, de utenſilibus, vel de omni ſuppellectile: ita tamen, ut ſi quis exinde vel præſumpſiſſe aliquid, vel occultè fuerit tuliſſe convictus, ſecundùm furti tenorem reſtituat univerſa.

1 ¶ Defunctionem ejus] *Antea legebatur*, hanc diffinitionem. *Emendatum eſt ex variis conciliorum editionibus, & duobus codicibus Vaticanis, quemadmodum nonnulla alia. In codice autem Lucenſi regio legitur*, poſt depoſitionem ejus.

C. VII. ¶ *De eodem.*

Item ex concilio Triburienſi.

QVicunque *c* ex gradu eccleſiaſtico ſine teſtamento, & ſine cognatione deceſſerit, hæreditas ejus ad eccleſiam, ubi deſervivit, devolvatur. Similiter de ſanctimonialibus.

¶ *Burchardus etiam, & Ivo citant capitulum hoc ex concilio Triburienſi, cui præfuit Arnulphus. Sed in eo, quod extat, non habetur. Simillima leguntur apud Iulianum anteceſſorem novella 131. cap. 18.*

CAVSA XIII.

DIæceſiani cujuſdam baptiſmalis eccleſiæ, cladibus bellorum preſſi, hoſtili metu compulſi, domicilia ſua tranſtulerunt in aliam diæceſim: prædia tamen antiqua non deſierunt colere: cœperunt perſolvere decimas illi eccleſiæ, in cujus diæceſim tranſierunt: & apud eam ſibi elegerunt ſepulturas. Tranſactis quinquaginta annis, clerici, quibus quondam perſolverant decimas, cœperunt movere quæſtionem in eos, qui ab iſtis accipiunt d *primitias, & decimas: veniunt ad cauſam.*

1 *Modò primùm quæritur, ſi illi quorum domicilia ſunt in diœceſi hujus baptiſmalis eccleſiæ, debeant perſolvere decimas illi eccleſiæ, & celebrare ſuas exequias apud eam eccleſiam, in qua quondam hæc fiebant à parentibus eorum.*

2 *Secundò, an præſcriptione temporis, jus percipiendi decimas, & funerandi tollatur.*

a *Et in Epaunenſi, cap. 17.* b *Burchard. lib. 1. cap. 212. Ivo part. 3. cap. 326.* c *Burch. l. 2. cap. 207. Ivo part. 6. c. 282.* d *al. acceperint.*

QVÆSTIO I.

1 ps *QVòd priori eccleſiæ hæc omnia jure perſolvenda ſint, di-*
res his argumentis probare contendunt. Conſtat
quamque baptiſmalem eccleſiam habere diœceſim
legitimè aſſignatam: ſicut & parochiales eccleſiæ habent paro-
ſibi diſtributas.

C. I. ¶ *Singuli ſacerdotes proprias debent habere eccleſias.*

Unde Dionyſius Papa *Severo Epiſcopo, epiſtola ſecunda.*

ECcleſias *a* ſingulas ſingulis Presbyteris dedi-
parochias, & cœmeteria eis diviſimus: & un-
que jus proprium habere ſtatuimus: ita videlicet
nullus alterius parochiæ terminos, aut jus invada
ſit unuſquiſque ſuis terminis contentus, & taliter
ſiam, & plebem ſibi commiſſam cuſtodiat, ut ante
bunal æterni judicis ex omnibus ſibi commiſſis
nem reddat: & non judicium, ſed gloriam pro ſui
bus accipiat.

In diœceſi autem deſignata quæcunque prædia coluntur,
tus decimationum baptiſmali eccleſiæ aſſignatus debet ſolvi.
ergo & prædia hæc intra terminos noſtræ diæceſis continentur,
ventus decimationum nobis legitimè aſſignatus, noſtræ eccl-
ſolvendus eſt.

2 pars. *His ita reſpondetur. Decimæ* b *à Deo*
ſunt per Moyſem, ut perſolverentur à populo filiis Levi pro
ſterio, in quo deſerviebant ei in tabernaculo. Non accipiebant
Levi decimas, niſi ab eis, pro quibus offerebant preces, & ſa-
Quia ergo nos ſervimus Domino in tabernaculo, offerentes
preces, & ſacrificia, & ipſi debent nobis perſolvere decimas
mitias. ¶ Item, cùm decimæ darentur filiis Levi
offerentis perſolvebantur, ut contempto Levita, qui ſecum
eligeret, cui vellet decimas dare. Nam dictum c
qui tecum moratur & intra muros tuos habitat, comedent.
ex ſingulis tribubus civitates ad habitandum acceperunt
quæque tribus illis perſolveret decimas, qui ſecum erant.
Moyſes præcepit filiis Iſrael (ſicut legitur d *in Deuteronomio*
loco quem elegerit Dominus Deus veſter, ut ſit nomen ejus
omnia, quæ præcipio conferetis, holocauſta, & hoſtias, & deci-
primitias manuum veſtrarum, & quidquid præcipuum
neribus veſtris, quæ voviſtis Domino. Ibi epulabimini
mino Deo veſtro, vos, & filii, & filiæ veſtræ, famuli & fa-
que Levita, qui in urbibus veſtris commoratur. Neque
aliam partem, atque poſſeſſionem inter vos] & infrà. [illegible]
mam frumenti, vini, & olei tui, primogenita armentorum
corum, & omnia, quæ voveris, & ſponte offerre volueris,
tias manuum tuarum coram Domino Deo tuo, comedes
quem elegerit Dominus Deus tuus, tu, & filius tuus, &
ſervus & famula, atque Levita, qui manet in urbibus tuis]
ergo nos intra muros urbis iſtorum ſedemus, & eis
cti ſumus, ritè ab eis decimas accipimus. Item ait Pro-
[Producens fœnum jumentis, & herbam ſervituti hominum
Fœnum, & herba ex terra producitur: ſed quibus? jum-
rigantibus eam, id eſt, hominibus colentibus eam f, *& ...*
vientibus ipſi. Item Apoſtolus g. *[Communicet autem*
catechizatur verbo, ei qui ſe catechizat, in omnibus bonis.]
Corinth. h *autem probat ſpecialiter ſibi deberi ſumptus*
ritualia miniſtravit, dicens. [Si nos vobis ſpiritualia ſemina-
magnũ eſt, ſi nos carnalia veſtra metamus?] Item i. *[Si alii*

a *Polycarp. lib. 4. tit. 31. Burch. lib. 3. c. 43. Ivo p. 3. c.*
l. 5. c. 73. Pann. lib. 2. c. 42. b *Numer. 18.* c *Deuter.*
d *Deut. 12.* e *Pſal. 103.* f *al. eum.* g *Galat. 6.* h
i *Ibidem.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

veſtra participes ſunt, quare non potius nos?] Item. [Quis plantat vineam, & de fructu ejus non edit?] Nos plantavimus vineam, & vos vultis fructus ejus edere? Item præcepit [a] Dominus per Moyſem, ut nemo mittat falcem in alienam meſſem. Hæc meſſis noſtra eſt, & vos vultis falcem in eam mittere? Item. [b] [Non alligabis os bovi trituranti.] Nos ſumus boves triturantes: vos vultis alligare os noſtrum, & de noſtra tritura victum vobis quæritis? Item Apoſtolus. [c] [Qui altario ſerviunt, de altario vivant.] Sed nunquid de eo, cui non ſerviunt? Item. [Qui in ſacrario operantur, cum ſacrario participant.] Sed nunquid cum illo, in quo non operantur? Nos ſervimus altario: vos ei participare vultis? nos verò vacuos & inanes dimittere quæritis? Item Apoſtolus. [d] [Laborantem agricolam oportet primùm accipere de fructibus ſuis:] vos autem econtrà quæritis? Nos ſumus agricolæ laborantes: vos primùm vultis percipere de fructibus noſtris? imò non primum: quia nec ultimum nobis relinquere vultis. A prioribus enim incipientes, paulatim ſerpitis, & totum uſurpare contenditis: ut pro vobis videatur dictum, fruſtatim lupus comedit agnum. Item. [e] [Quis militat ſtipendiis ſuis unquam? quis paſcit gregem, & de lacte ejus non edit?] Nos militamus: & vos ſtipendia noſtræ militiæ vobis quæritis. Nos gregem paſcimus: & vos lac ejus, & lanam accipere vobis vultis. Sapere eſt, de alieno labore victum quærere, ſi [f] ſapere eſt, velle quod non poſſis. ❡ Item Dominus dixit [g] diſcipulis ſuis. [In quamcunq; domum intraveritis, in eadem manete, edentes & bibentes, quæ apud illos ſunt. Cùm autem intraveritis, primùm dicite, pax huic domui.] Nos domum hanc ingreſſi ſumus, & ei pacem obtulimus: vos autem quaſi otioſi alieno cibo paſci gaudetis? Videte, ne in vos vertatur illud. [Vide [h] quid faciat otium, & cibus alienus.] ❡ Item Propheta. [i] [Sumite pſalmum, & date tympanum.] Iſti à nobis ſumunt pſalmum, & vos ab eis quæritis tympanum? ❡ Item Leo quartus. [De [k] decimis non tantùm nobis, ſed etiam majoribus noſtris juſto ordine viſum eſt plebibus tantùm, ubi ſacroſancta baptiſmata dantur, debere dari.] ❡ Quibus autem plebibus debentur? illis, à quibus baptiſma accipiunt, an aliis? Nos eos baptizamus, & vos ab eis decimas ſumitis? Honeſta iſta interpretatio eſt: utinam inveniatis, qui ſic pro vobis interpretentur. Quia ergo nos rigamus populum hunc, imbrem doctrinæ ei miniſtrantes, quia colimus eum vomere prædicationis, corda ejus ad fidem aperientes, ſi non vultis ſinere, [l] vel patiamini nobis eum fructificare, [m] & qualia vobis fieri non vultis, nobis inferre cavete: ne [n] ſi pergitis dicere, quæ vultis, audiatis, quæ non vultis.

3 pars. Ad hæc: Callida quidem & multiplici argumentatione jura noſtra auferre contenditis: ita, ut ſi fides verbis adhiberetur, non verba pro verbis, ſed res pro verbis reportaretis. Sed Deo propitio, ſi verba dediſtis, verba recipietis. ❡ Arguitis nos, quòd ea, quæ vobis debentur, ſubripere quærimus, quia noſtra perſequimur. Sapienti quidem, & philoſophico ore prolata ſententia: ſuum perſequi, eſtne aliena rapere? Unde ad vos hæc ſententia manavit, niſi quia tanto ardore noſtra concupiſcitis, ut veſtra putetis vobis auferri, cùm nos noſtra conſequimur? Unde, cùm cauſa noſtra debitum finem ſortita fuerit, exclamabitis: ah miſer, crucior tantum [o] bolum eſſe ereptum ex faucibus. Sed videte, ne dominum effuſi unguenti vobis recompenſare quæratis. Conſtituiſtis vos plantatores vinearum, foſſores agrorum, trituratores arearum, rigatores camporum, & multa alia hujuſmodi officia vobis aſſumpſiſtis: & debita vobis obſequia à nobis ſubtrahi conqueſti eſtis. Sed nos non negamus, quod veſtrum eſt. Bovi trituranti paleæ, & tegumenta ſervantur. Sint hæc vobis, & grana nobis relinquite: Paſtinatores vinearum, foſſores agrorum, rigatores camporum, trituratores arearum, diurna mercede accepta, provenientes fructus dominis relinquunt. Vos ergo recepta mercede veſtri operis in quotidianis oblationibus, & aliis obſequiis, quæ pro ſpiritualibus, quæ à vobis accipiunt, quotidie deferuntur, provenientes fructus decimationum & primitiarum nobis relinquite. ❡ Item præcepit Dominus diſcipulis ſuis, ut comederent & biberent ea, quæ apud auditores ſuos erant, ſed non juſſit eis, & dominos de domibus ſuis ejicerent, & rebus ſuis ſpoliarent. Non facilè invenietis, qui tales hoſpites libenter ſuſcipiant. Mus in pera, ignis in ſinu, ſerpens in gremio malè ſuos remunerant hoſpites. Unde in proverbiis dicitur. [Qui [a] ſerpentem in ſinu ſuo nutrit, percutietur ab eo.] Tales inveniatis vobis hoſpites, quales nobis eſſe vultis. Non ſufficit vobis edere & bibere quæ in domo noſtra ſunt, dum quotidianos fructus oblationem percipitis, ex quibus victum & veſtitum habeatis: quibus cum Apoſtolo [b] debetis eſſe contenti: ſed non vultis, quia imitatores ejus non eſtis: ſed potius nos de domo noſtra expellere, & rebus noſtris nos penitus expoliare contenditis, dum nec etiam eorum decimationes nobis relinquere vultis. Ut autem univerſaliter omnia colligantur, cuncta, quæ pro vobis inducta ſunt, ſive de laborante agricola, ſive de eo qui ſuis ſtipendiis non militat, ad hunc articulum deferimus, ut fructum veſtri operis, quem adeò recipere contenditis, in oblationibus, & quotidianis obſequiis iſtorum recipiatis: decimationes verò eorum, quæ nobis debentur, intactas nobis relinquite: ne dum quæritis uſurpare, quod veſtrum non eſt, juſta animadverſione etiam illud cogamini amittere, quod vobis aliquo modo videbatur competere. Quòd autem hæ decimationes nullo jure vobis debeantur, facilè probamus. Dicitur enim in quodam concilio. [Si [c] quis laicus, vel clericus, ſive utriuſq; ſexus perſona proprietatis ſuæ loca, &c.] ſicut in eodem capitulo in cauſa monachorum notata inveniuntur. Si ergo laicus, vel clericus, vel qualibet perſona loca ſuæ proprietatis vendens, aut donans, proventum decimationum ab eccleſia, cui legitimè aſſignatus eſt, nullo modo poteſt abſtrahere; nec iſti de diœceſi ad diœceſim tranſeuntes, decimas ſuorum prædiorum, quæ intra terminos noſtræ parochiæ continentur, nobis auferre poſſunt. Quantum enim ad jus percipiendarum decimarum attinet, idem eſt poſſeſſorem de diœceſi ad diœceſim tranſire, quod poſſeſſionem de diœceſano ad diœceſanum transferre.

QVÆSTIO II.

1 ps AD hæc, decimationes iſtæ, & ſi jure vobis debentur, ut aſſeritis, tamen tricennalis objectio vobis ſilentium imponit. Omnis enim poſſeſſio tricennaria præſcriptione tollitur, vel quadragenaria (ſicut poſſeſſiones religioſarum domorum) vel centenaria, ſicut prædia ſanctæ Romanæ eccleſiæ.

C. I. ❡ Quæ triginta annis ab Epiſcopis poſſidentur, jure ab eis vindicantur.

Unde Gelaſius Papa ait Epiſcopis Siciliæ, epiſt. 2. c. 2.

FAcultates [d] eccleſiæ, nec non & diœceſes, ſi quæ ab aliquibus poſſidentur Epiſcopis, jure ſibi vindicent, quod tricennalis lex concluſit: quia & filiorum noſtrorum Principum ita emanavit auctoritas, ut ultra xxx. annos nulli liceat pro eo appellare, quod legum tempus excluſit.

At illi econtrà. Cujus auctoritate nobis ſilentium imponitis, ejuſdem auctoritate veſtra ora claudimus. Ait enim idem Gelaſius. [Nulla præſumptione ſtatum parochiarum, &c.] Si ergo temporalis objectio diœceſim ſemel conſtitutam divellere non poteſt, patet, quòd nec vobis patrocinabitur, ut ſtatutum parochiæ noſtræ mutantes, decimationes nobis quondam legitimè aſſignatas, vindicabili uſurpatione vobis vindicetis. ❡ Quomodo autem diſtinguendæ ſunt hæ auctoritates, in cauſa monachorum invenietur.

2 pars. Nunc autem quæritur de jure funerandi: quæ harum eccleſiarum habeat jus tumulandi iſtos. Sicut Hiero-

a Deuter. 23. b Deut. 25. c 1. Cor. 9. ſed paulò aliter. d 2. Tim. 2. e 1. Cor. 9. f Terentius. g Luc. 10. h Terentius. i Pſal. 80. k 16. q. 1. de decimis. l al. ſaltem patimini. m Tob. 4. Matth. 7. n Terentius. o Terentius.

a extr. de Iudæis, c. etſi. citatur hoc tanquam vulgare proverbium, Serpens in gremio.] b 1. Tim. 6. c 16. q. 1. ſi quis laicus. d 16. q. 3. c. 2. §. illud etiam. Anſ. l. 5. c. 19. Burch. l. 3. cap. 149. Pann. l. 2. c. 65. 16. q. 3. licet in regulis. 16. q. 4.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nymus a *ſcribit, conjugati in uno ſepulchro videntur eſſe ponendi.*

Ait enim.

C. II. ¶ *In ſepulchro parentum ſuorum filii ſunt collocandi.*

EBron *b* dicitur eſſe civitas quatuor 1 virorum, quia in ea ſepulti ſunt tres Patriarchæ in ſpelunca duplici cum tribus uxoribus ſuis, id eſt, Abraham & Sara, Iſaac & Rebecca, Iacob & Lia, præter ipſum Adam & Evam uxorem ſuam. Tobias *c* dicit ad filium ſuum. [Cùm acceperit Deus animam meam, corpus meum ſepelies, & honorem habebis matri tuæ omnibus diebus vitæ ejus: & cùm ipſa compleverit tempus ſuum, ſepelias eam juxta me in uno ſepulchro.] *Ibidem.* ¶ Quos *d* conjunxit unum conjugium, conjungat ſepulchrum: quia una caro eſt; & quos Deus conjunxit, homo non ſeparet.

1 ¶ Quatuor] *Sic emendatum eſt, cùm antea legeretur,* trium. *Sic enim legitur apud B. Hieronymum in quæſtionibus hebraicis in Geneſim, de locis hebraicis, & in epitaphio Paulæ. Ac dictio hebraica ſignificat quatuor, & quatuor Patriarchæ hic numerantur, qui ibi ſepulti ſunt: Abraham, Iſaac, Iacob, & Adam cum uxoribus ſuis.*

C. III.

Item Auguſtinus *e.*

3. ps VNaquæque *f* mulier ſequatur virum ſuum, ſive in vita, ſive in morte. *Item Gregorius.* ¶ Soror B. Benedicti ſepulta eſt in ſepulchro quod ipſe ſibi præparaverat: ut quorum mens una fuit ſemper in Domino, eorum quoque corpora ſepultura non ſeparet.

¶ *In pleriſq; vetuſtis caput hoc conjunctum eſt ſuperiori, nec ipſa prorſus auctorum verba afferuntur.*

Item. Ioſeph g *moriens in Ægypto, rogavit fratres ſuos, ut tempore viſitationis ſuæ oſſa ſua ſecum deferrent, & in ſepulchro Patrum ſuorum ea collocarent.* ¶ *Item. Dictum* h *eſt Prophetæ, qui contra præceptum Domini comederat in Bethel. [Non inferetur cadaver tuum in ſepulchrum patrum tuorum.]* ¶ *Item. De nonnullis legitur in libro Regum [obiit, & appoſitus eſt ad patres ſuos] hoc eſt, in ſepulchro patrum ſuorum.* ¶ *Item. In novo Teſtamento B. Philippus legitur ædificaſſe ſibi ſepulchrum, in quo ipſe, & filiæ ejus quieverunt.* ¶ *Item: Beatus* i *Severus Ravennatum Archiepiſcopus tumulum fieri juſſit, in quo ſe, & uxorem, & filiam collocavit.* ¶ *His omnibus exemplis colligitur, quòd in ſepulchris parentum corpora filiorum collocanda ſunt. Quia ergo parentes iſtorum apud priores eccleſias ſepulti ſunt, & hi apud eaſdem debent tumulari.* ¶ *Econtrà, Adam,* k *ut aſſeritis, in civitate Arbea tumulatus eſt. Sed nunquid omnes filii ejus ſepulti ſunt ibi? tanta multitudo humani generis tam brevi tumulo non tam facilè poſſet includi.* ¶ *Item Abraham* l *ibi ſepultus eſt. Sed nunquid Iſmael, & Madai, & alii, quos de Cethura genuit, ibi ſepulti ſunt?* ¶ *Item Iſaac ibi ſepultus eſt: Sed nunquid Eſau cum eo tumulatus eſt?* ¶ *Item Iacob ibi collocatus eſt. Sed nunquid aliquis filiorum ejus præter Ioſeph ibi ſepultus eſt? Rachel quoq; non in Ebron, ſed juxta Bethleem* m *tumulata legitur. Exemplo igitur iſtorùm liquet, quòd liberum eſt filiis ſepeliri in ſepulchris patrum ſuorum, & liberum eſt eis alibi pro locorum & temporum opportunitate corpori ſuo hoſpitium invenire. Non ergo hoc exemplo iſti coguntur ſepeliri in ſepulchris patrum ſuorum.* ¶ *Item, quæ legibus definita ſunt, mutare non licet. Quæ autem legibus expreſſa non ſunt, arbitrium ſequuntur humanæ voluntatis. At legibus definitum eſt, quibus decima ſint perſolvenda, & ideò danti mutare non licet.* [illegible] *tem quiſq; tumulandus ſit, legibus expreſſum non eſt, &* [illegible] *voluntate tumulandi conſiſtit.*

C. IV. ¶ *Ultima voluntas defuncti ſervari debet.*

Unde B. Gregorius *ait.*

VLtima *a* voluntas defuncti modis omnibus con[illegible] vari debet.

¶ *Sententia hujus capituli habetur lib. 3. epiſt. 9. in verbis* [illegible] *referuntur.* ‡. *16. q. 1.* admonere. *itemq; lib. 9. epiſt. 10.* Nec[illegible] eſt, inquit, ut ſi impletum hoc fuerit, defuncti [illegible] conſervetur. *Sic enim in manuſcriptis: licet in vulga[illegible]* depoſitio conſervetur.

4 pars. *Quod de libero, & non de ſervo intelligend[illegible] Servus enim teſtamenti paginam condere non poteſt.*

C. V. ¶ *Servus teſtamentum facere non poteſt.*

Unde Gelaſius Papa *ſcribit Honorio Epiſcopo.*

ILlud *b* etiam ſynceritatem tuam volumus [illegible]
re, ad nos fuiſſe perlatum, quod ampliatus [illegible]
(quòd non ſolùm ſervum conſtat eſſe eccleſiæ, [illegible]
ejus rationibus à multis temporibus implicatum [illegible]
iamſi eſſet ingenuus, donec ratiocinia cuncta de[illegible]
modis omnibus obnoxius haberetur) auſu temera[illegible]
litus fuerit condere paginam teſtamenti: cujus o[illegible]
culium eccleſiaſtico juri legibus non dubitetur obl[illegible]
Quapropter his præſumptionibus, vice noſtra, tu[illegible]
nitas contradicat: nec fieri prorſus aliqua ſum[illegible]
permittat. Ac ſi eidem quidquam humanitus fo[illegible]
tigerit, quia grandævus eſſe memoretur; mox [illegible]
dilatione ſubſtantiam præcipiat humanitas [illegible]
ejus duntaxat quibus patrimonium probatur [illegible]
miſſum, ſub fidei deſcriptione contradi, donec [illegible]
temporibus, quibus hoc patrimonium guber[illegible]
gnoſcitur, partes Dominicas reddere cogantur [illegible]

5 pars. *Quia ergo ſecundum Gregorium ultima* [illegible] *functi conſervanda eſt, pro ipſorum voluntate corpora* [illegible] *mulanda, non pro arbitrio veſtræ diſpoſitionis.*

C. VI. ¶ *Ubi quiſq; decimas perſolverit, i[illegible] turam eligere debet.*

Item in Triburienſi concilio *legitur.*

VBicunque *d* temporum vel locorum fa[illegible]
rit, apud majorem eccleſiam, ubi ſedes e[illegible]
ſepulturæ celebrentur. Si autem propter tem[illegible]
loci aſperitatem hoc difficile fuerit viſum, apud [illegible]
in qua religioſorum canonicorum, vel monach[illegible]
vel ſanctimonialium religioſa congregatio co[illegible]
degerit, ſepeliatur. Si autem & hoc ineptum [illegible]
rit, ubi quis decimas perſolvebat vivus, ibi ſepel[illegible]
mortuus.

¶ *In Triburienſi impreſſo cap. 15. habetur eadem ſen[illegible] non iiſdem omninò verbis expreſſa.*

Quia ergo decimam nobis perſolvebat vivus, & apud [illegible] *liendus eſt mortuus. Item, ſi quis de provincia ad* [illegible] *tranſiret, & ibi domicilium ſibi collocaret, liber factus* [illegible] *prioris judicis, juriſdictioni illius judicis ſubjiceretur,* [illegible] *vincia ſedem ſibi eligeret. Quia ergo iſti à veſtra* [illegible] *ſtram tranſierunt, liberi à veſtra ditione, noſtro juri ſ*[illegible] *Noſtrum eſt ergo jus funerandi eos.*

Sed objicitur illud Melchiadis Papæ.

C. VII. ¶ *Propria temeritate ſepulturam parentum relinquere non licet.*

PLacuit per omnia magno concilio, ut nullus [illegible]
prii arbitrii temeritate aliam eccleſiam, niſi [illegible]
ſus antiquorum parentum canonica inſtitutione [illegible]
cere perhibetur, ſepulturæ cauſa adire procuret [illegible]
infirmitatis cauſa præpeditus, in aliam fuerit [illegible]
quolibet negotio progreſſus. Ad hæc, ſi quis [illegible]

a *in qu. hebraicis in Geneſim, & de locis hebraicis.* b *Polyc. l. 8. tit. 5. Burch. l. 3. c. 160. Ivo p. 3. c. 223.* c *Tob. 4. & 14. Burch. l. 3. c. 161. Ivo p. 3. c. 224.* d *Matth. 19.* e *Aliquid ſimile 9. confeſſ. ca. 11. ex ſententia aliquando matris ſuæ.* f *Polyc. ibid. Burchard. lib. 3. c. 162. & 163. Ivo p. 3. c. 225. & 226.* g *Geneſ. 50.* h *3. Reg. 13.* i *Rufinus hiſt. eccl. l. 3. 31. & in vi. SS. tom. 1. & in pomærio eccleſiæ Ravennatis.* k *Gen. 25.* l *Geneſ. 35. 49. & 50.* m *in vulgatis legebatur, Bethel.*

a *16. qu. 1. admonere.* b *Ivo p. 16. c. 11.* c [illegible] *tas.* d *16. q. 1. ubicunq; Burc. l. 3. c. 137. Ivo p. 3. c. 17[illegible].*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

contra hoc agere ſategerit, eccleſiaſtico vinculo ſe ſubdi cognoſcat.

Sed aliud eſt ex temeritatis ſuperbia uſum antiquorum parentum non ſequi, atq; aliud, rationabili occaſione novum ſibi ſepulturam eligere. Contra Melchiadis Papæ auctoritatem nititur, qui ſuperbia, vel odio ductus, ſive vanis perſuaſionibus, aut variis muneribus illectus, ſepulturam parentum ſuorum ſequi contemnit 1. *Secundum Gregorium autem liberam habet voluntatem, qui certa rationis cauſa, novum ſuo corpori quærit hoſpitium. ¶ Velut quidam diſtinguunt, libera eſt ultima voluntas cujuſq;, non in ſepulturæ ſibi eligenda, ſed in teſtamento conficiendo. Unde teſtamentum appellatur, quia eo quiſque liberè teſtatur, quod poſt ſuum deceſſum de propriis rebus fieri velit. ¶ Sed non videtur libera teſtatoris voluntas, cùm ſecundùm Auguſtinum pro* a *numero filiorum debeat fieri teſtamentaria diſtributio facultatum: veluti, ſi quis habet unum filium, Chriſtum putet alterum: ſi verò duos, Chriſtum faciat tertium: & ſic per ordinem. Et ſecundùm Leonem, quiſq; medietatem* b *eorum, quæ Chriſto teſtatur, eccleſia jubetur relinquere, apud quam fidei ſacramenta ſuſcepit. Sed illud* Auguſtini *non eſt jubentis, ſed dehortantis, ne quis iratus filium ſuum exhæredaret, atq; totum Chriſto relinqueret.*

*Ait enim in ſerm.*2. c *de vita clericorum.*

1 ¶ Sequi contemnit] *In duobus exemplaribus Gratiani Vaticanis ſequitur.* Ait Leo Epiſcopus, &c. *& ponitur integrum caput,* relatum. *extra, tit. de ſepult. quod etiam refertur ab Ivone p.7.c.150. & ab Anſel.l.5.c.55. & in Poly. l.4.tit.34.ex Leone nono. Verùm in aliis duobus vetuſtis, & valde emendatis hoc idem caput ponitur poſt verſic.* Sacramento ſuſcepit. *Et certè verba iſta,* & ſecundùm Leonem,&c. *indicant alicubi hanc Leonis auctoritatem à Gratiano eſſe relatam.*

C. VIII. ¶ *Pro numero filiorum pars hæreditatis Deo offeratur.*

SI *d* quis iraſcitur filio ſuo, & moriens exhæredat eum, ſi viveret, non eum placarem? non ei filium reconciliare deberem? Quomodo ergo cum filio ſuo volo ut habeat pacem, cujus appeto hæreditatem? Sed planè ſic faciat, quod ſæpe hortatus ſum. Vnum filium habet; putet Chriſtum alterum: duos habet; putet Chriſtum tertium: decem habet; Chriſtum undecimum faciat, & ſuſcipio.

Hac nimirum auctoritate menſura teſtatori præfigitur, non quam cogatur exolvere, ſed quam prohibetur tranſcendere.

6 pars. *Oblationes defunctorum qui reddere noluerit, excommunicetur.*

C. IX. ¶ *Excommunicentur, qui defunctorum oblationes eccleſiis negant.*

Vnde in Carthaginenſi concilio IV. *c.95.*

QVi *e* oblationes defunctorum aut negant eccleſiis, aut difficulter reddunt, tanquam egentium necatores excommunicentur.

C. X. ¶ *Ut infideles ejiciantur ab eccleſiis, qui defunctorum oblationes retinent.*

Item ex concilio Vaſenſi I. *cap.4.*

QVi *f* oblationes defunctorum retinent, & eccleſiis tradere demorantur, ut infideles ſunt ab eccleſia abjiciendi: quia uſque ad inanitionem fidei pervenire certum eſt hanc pietatis divinæ exacerbationem: quia & fideles de corpore recedentes, votorum ſuorum plenitudine, & pauperes conſolatu alimoniæ, & neceſſaria ſuſtentatione fraudantur. Hi enim tales quaſi egentium necatores, nec credentes judicium Dei habendi ſunt. Vnde & quidam Patrum hoc ſcriptis ſuis inſeruit, congruente ſententia, qua ait [Amico *a* quidpiam rapere, furtum eſt: eccleſiam verò fraudare, ſacrilegium.]

C. XI. ¶ *Qui oblata eccleſiis, aut teſtamento relicta retinere præſumpſerint, excommunicentur.*

Item ex Concilio Agathenſi, *c.4.*

CLerici *b* vel ſæculares, qui oblationes parentum aut donatas, aut teſtamento relictas retinere perſtiterint, aut id, quod ipſi donaverint eccleſiis vel monaſteriis crediderint auferendum, ſicut ſancta ſynodus conſtituit, velut necatores pauperum, quouſque reddant, excludantur eccleſiis. ¶ Si quis autem clericus furtum eccleſiæ fecerit, peregrina ei communio tribuatur.

7 pars. *Item quæritur, an pro ſepultura mortuorum aliquid ſit exigendum.*

C. XII. ¶ *Pro ſepultura nihil muneris exigendum eſt.*

De his ita ſcribit Gregorius c *lib.7. regeſti, indict. 2. epiſt. 55. Ianuario Epiſcopo Sardiniæ.*

QVeſta *d* eſt nobis Nereida fœmina clariſſima, quòd ab ea centum 1 ſolidos pro filiæ ſuæ ſepultura fraternitas veſtra velit *e* exigere. *& inf.* ¶ Hoc autem vitium & nos, poſtquam, Deo auctore, ad epiſcopatus honorem acceſſimus, de eccleſia noſtra omninò vetuimus; & pravam denuò conſuetudinem nequaquam uſurpari permiſimus: memores, quia dum Abraham *f* à filiis Ephron, 2 hoc eſt, à filiis Seor, ſepulchri terram pretio ad humandum corpus conjugis poſtularet, præmium accipere renuit: ne commodum videretur decadavere conſecutus. Si ergo tantæ conſiderationis paganus vir fuit; quantò magis nos, qui ſacerdotes dicimur, hoc facere non debemus? Vnde ne hoc avaritiæ vitium vel in alienis denuò tentari præſumatur, admoneo. Sed ſi quando aliquem in eccleſia veſtra ſepeliri conceditis, ſiquidem parentes ipſius proximi, vel hæredes pro luminaribus ſponte quid offerre voluerint, accipi non vetamus. Peti verò aliquid, aut exigi omninò prohibemus: ne (quod valdè irreligioſum eſt) aut venalis fortaſſe (quod abſit) dicatur eccleſia, aut vos de humanis videamini mortibus gratulari, ſi ex eorum cadaveribus ſtudeatis quærere quolibet modo compendium 3.

1 ¶ Gentum] *Dictio iſta abeſt à nonnullis exemplaribus Gratiani, & epiſtolarum B. Gregorii. Sed quia in aliis earundem codicibus etiam manuſcriptis legitur, non eſt inducta.*

2 ¶ Ephron] *Locus hic variè legitur. In epiſtola B. Gregorii magis recepta lectio hæc eſt,* à filiis Emor, hoc eſt, Ephron filio Seor. *& Gen. 23. habetur,* intercedite pro me apud Ephron filium Seor.

3 ¶ Compendium] *Poſt hoc caput in duobus antiquis exemplaribus recitantur duo Vrbani ſecundi, quæ placuit hic afferri, ne planè interirent, quod alibi non facilè inveniuntur, & unum eorum citatur extra de ſepul.c. certificari.* Vrbanus II. Gothfredo Magalonenſi Epiſcopo.

¶ Mortuorum, qui in monaſteriis ſepeliri deſiderant, aut omninò juxta prædeceſſoris noſtri Leonis decretum, partem eleemoſynarum mediam, aut juxta diſpenſationem noſtram in Lateranenſi concilio promulgatam, partem tertiam parochialibus eccleſiis ſtatuimus derelinquendum. Idem eidem.

Capellanos quoque monachorum, ſicut reliquos parochiæ tuæ clericos, debitam tibi obedientiam perſolvere volumus.

a *Inf.c.proximo.* b *Ex tit.de ſepult.c.relatum.* c *Sive ſerm. 25. ad fratres in eremo. Omittuntur autem verba aliquot.* d *In conc. Aquiſg.112.Ivo p.3.c.178.* e *Burch.l.3. cap.141. Ivo p.3.c.208.* f *Deuſdedit p.4.Ivo p.3.c.155.*

a *Sup.12.q.2.gloria.* b *Burch.l.3.c.140. ex concilio apud Valentias.Ivo p.3.c.206. Pann.l.2.cap.5.* c *Et in concil. Meldenſi, ca.72.* d *Poly.l.8.tit.5.Ivo p.3.c.101.* e *al.non erubeſcat.* f *Gen.23.Am.7.*

C. XIII. ¶ *Etiam coacti de ſepultura pretium non debemus accipere.*

Item Hieronymus *in quæſt. Hebra. ad c.23. Gen.*

POſtquam *a* pretio victus eſt Ephron, ut ſepulchrum venderet argento, licet cogente Abraham, vau litera, quæ apud illos pro o legitur, ablata de ejus nomine eſt, & pro Ephron appellatus eſt Ephran: ſignificante ſcriptura, non eum fuiſſe conſummatæ, perfectæque virtutis, qui potuerit memorias vendere mortuorum. ¶ Sciant igitur, qui ſepulchra venditant, nec coguntur, ut accipiant pretium, ſed à nolentibus quoque extorquent, immutari nomen ſuum, & perire quid de merito eorum: cùm etiam ille reprehendatur occultè, qui invitus acceperit.

C. XIV. ¶ *De eodem.*

Item ex Concilio Triburienſi, *c.16.*

IN *b* Eccleſiaſtico *c* namque libro ſcriptum eſt. [Mortuo non prohibeas gratiam, ſciens, quoniam omnes moriemur,] & item, *d* [omnia quæ de terra ſunt in terram convertuntur.] Quid terra terram vendis? memento, quoniam terra es, & in terram ibis, 1 & quoniam mors tibi futura eſt: approperat, & non tardat. Recordare, quoniam non hominis eſt terra: ſed ut Pſalmiſta *e* commemorat. [Domini eſt terra, & qui habitant in ea.] Si terram vendis, invaſione alienæ *f* rei ejus teneberis. Gratis accepiſti à Deo: gratis da pro eo. Quare interdictum ſit omnibus omninò Chriſtianis, terram mortuis vendere, & debitam ſepulturam denegare: niſi fortè proximi, & amici defuncti propter nomen *g*, & redemptionem animæ viri gratis aliquid dare velint.

1 ¶ Ibis] *In codicibus vulgatis erat*, reverteris, *& ſequebantur hæc*, & alibi de homine dictum eſt: terram geris, & in terram converteris, qui de terra ſumeris: *quæ ſunt expuncta: quia abſunt à pleriſq; vetuſtis, & ab originali.*

C. XV. ¶ *De eodem.*

Item ex Concilio Varenſi.

PRæcipiendum *h* eſt ſecundùm canonum auctoritatem, ut de ſepulchris, & hominibus ſepeliendis nihil muneris exigant: niſi fortè qui ſepelitur, vivens juſſerit eccleſiæ, in cujus atrio ſepelitur, aliquid de ſuis rebus tribuere, aut etiam poſt mortem ipſius, illi quibus commiſſum eſt ejus eleemoſynam facere, de rebus illius aliquid ſponte dare voluerint: & tamen nullatenus à presbyteris eccleſiæ *i* illius aliquid exigatur, ſive ab illis, qui locis & villis *k* præſunt. ¶ Prohibendum eſt etiam ſecundùm majorum inſtituta, ut in eccleſia nullatenus ſepeliantur, ſed in atrio, aut in porticu, aut in *l* exhedris eccleſiæ. Intra eccleſiam verò, & prope altare, ubi corpus & ſanguis Domini conficitur, nullatenus ſepeliantur.

¶ *Extat in concilio Nannetenſi, c.6. ex quo citatur à Burchardo & Ivone: ſed quia potuit eſſe repetitum in aliquo Vorenſi, ſeu Vaſenſi, non eſt mutatum. In epitome quidem conciliorum eſt in Vaſenſi, c.3.*

C. XVI. ¶ *A ſacris locis non juvantur poſt mortem, quibus peccata non ſunt dimiſſa.*

Item Auguſtinus.

8. ps QVibus *m* peccata dimiſſa non ſunt, à ſacris locis poſt mortem adjuvari non poſſunt, quia, quos peccata graviora deprimunt, ſi in ſacris locis ſe ſepeliri faciunt, reſtat, ut de ſua præſumptione judicentur: quia eos ſacra loca non liberant, ſed culpa temeritatis accuſat.

a *Pann. l.2. c.26.* b *Ivo part. 3. cap. 215.* c *Eccleſ. 7.* d *Eccleſ. 40. Geneſ. 3.* e *Pſalm. 23.* f *al. Dominicæ.* g *al. nomen Domini.* h *Burch. l.3. cap.159. Ivo part. 3. cap. 222.* i *al. illius aliquid.* k *al. vicis.* l *al. extra eccleſiam.* m *Poly. l.8. tit.5. Burch. lib.3. c.152. Ivo p.3. c.314. in concil. Tribur. c.17.*

¶ *Caput hoc à Burchardo etiam & Ivone citatur ex Auguſtino, & nonnihil ad hanc rem faciens habetur in libro de cura* [illegible] *pro mortuis, c.1. ſed videtur confectum ex duobus locis, lib. 4. dialog. B. Gregorii; uno quidem in c.51. altero autem in c.53.* [illegible] *fertur in concil. Tribur. c.17. Nam capite quidem 51.* [illegible] *quandam ſanctimonialem, quæ in eccleſia ſepulta fuerat,* [illegible] *fuiſſe ibi cremari, ex eo colligit.* Quà ex re apertè datur intelligi, quia hi, quibus peccata dimiſſa non fuerint, ad evitandum judicium ſacris locis poſt mortem valeant. [illegible] *c. autem 53. cùm memoraſſet corpus cujuſdam Valentini* [illegible] *per dæmonas fuiſſe extractum, & extra eccleſiam projectum,* [illegible] *ſubjungit*: Ex quo Petre collige, quia his, quos peccata [illegible] via deprimunt, ſi in ſacro loco ſepeliri ſe faciant, [illegible] ut etiam de ſua præſumptione judicentur: quatenus [illegible] ſacra loca non liberent: ſed etiam culpa temeritatis [illegible] cuſet.

C. XVII. ¶ *Quibus proſit in eccleſia ſepeliri.*

Item Gregorius a *lib.4. dial. c.50.*

CVm gravia *b* peccata non deprimunt, hoc pro[illegible] mortuis, ſi in eccleſia ſepeliantur, quòd eorum proximi, quoties ad eadem ſacra loca veniunt, ſuorum [illegible] rum ſepulchra aſpiciunt, recordantur, & pro eis Domino preces fundunt. Nam quos peccata gravia deprimunt, non ad abſolutionem potius, quàm ad majorem damnationis cumulum, eorum corpora in eccleſiis ponuntur.

C. XVIII. ¶ *Qui ſepeliantur in eccleſia.*

Item ex concilio Moguntiaco I. *c.52.*

NVllus *c* mortuus intra eccleſiam ſepeliatur, niſi Epiſcopi, aut Abbates, aut digni Presbyteri, vel fideles laici.

Quid verò mortuis proſit juxta eccleſiam ſepeliri, [illegible] *eos perveniat*, Auguſtinus *in lib. de agenda cura pro mortuis* [illegible] *ult. oſtendit, dicens.*

C. XIX. ¶ *Quare mortui juxta eccleſiam ſepeliantur.*

NOn *d* æſtimemus *e* ad mortuos, pro quibus [illegible] gerimus, pervenire, niſi quòd pro eis ſive [illegible] ve orationum, ſive eleemoſynarum ſacrificiis [illegible] ſupplicamus. Quamvis non pro quibus fiunt, [illegible] proſint: ſed his tantùm, quibus dum vivunt, [illegible] ut proſint. Sed quia non diſcernimus qui ſint, [illegible] ea pro regeneratis omnibus facere: ut nullus [illegible] termittatur, ad quos hæc beneficia poſſint & [illegible] pervenire. Melius enim ſupererunt iſta eis, quibus [illegible] obſunt nec proſunt, quàm eis deerunt, quibus [illegible] ¶ Diligentius tamen facit hoc quiſque pro [illegible] ſuis, quò *f* pro illo fiat ſimiliter à ſuis. ¶ Corporis [illegible] tem humando quidquid impenditur, non eſt [illegible] ſalutis, ſed humanitatis officium, ſecundùm [illegible] quo nemo *g* unquam carnem ſuam odio habet. [illegible] oportet, ut quam poteſt, pro carne proximi curam [illegible] cùm ille receſſerit, qui gerebat *h*. Et ſi hæc faciunt [illegible] carnis reſurrectionem non credunt, quantò magis [illegible] facere, qui credunt? ut corpori mortuo, ſed tamen [illegible] ſurrecturo, & in æternitate manſuro, impenſum [illegible] di officium, ſit etiam quodammodo ejuſdem fidei [illegible] monium. ¶ Quòd verò quiſque apud memoriam [illegible] tyrum ſepelitur, hoc tantùm mihi videtur prodeſſe [illegible] cto, ut commendans eum etiam martyrum patrocinio [illegible] fectus pro illo ſupplicationis augeatur.

Econtrà Hieronymus *in epiſtola ad Galat. c.6.* [illegible] [*unuſquiſq; ſuum.*]

C. XX. *Poſt mortem orationes viventium mortuis damnatis non proſunt.*

a *Nic. ad conſulta Bulgarorum. c.99.* b *Quis.]* [illegible] *ly. ibid. Burch. l.3. c.153. Ivo p.3. c.216.* c *Burch. l.3. c.*[illegible] *c.274.* d *Ivo p.2. c.131.* e *al. exiſtimemus.* f [illegible] g *Epheſ.5.* h *al. regebat.*

In [illegible]

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IN præſenti ſæculo ſcimus ſive orationibus, ſive conſiliis invicem poſſe nos coadjuvari. Cùm autem ante tribunal Chriſti venerimus, non Iob, non Daniel, nec Noë rogare poſſe pro quoquam, ſed unumquenque portare onus ſuum.

¶ *Verba B. Hieronymi ſunt hæc.* Obſcurè licet, docemur per hanc ſententiolam novum dogma quod latitat, dum in præſenti ſæculo ſumus, ſive, &c.

Verum hoc de impœnitentibus accipiendum eſt, de quibus Propheta a *dicit: Non dabit Deo placationem ſuam, nec pretium redemptionis animæ ſuæ: & ideò frater non redimet eum, ſed laborabit in æternum, & vivet adhuc finem. De aliis autem intelligi non poteſt.*

C. XXI. ¶ *In pœnitentia defunctis bona proſunt viventium.*

Unde Gregorius Papa II. *Bonifacio Epiſcopo, epiſtol. ultima.*

PRo *b* obeuntibus quippe conſuluiſſe dignoſceris, ſi liceat oblationes offerre: ſancta ſic tenet eccleſia, ut quiſq; pro ſuis mortuis verè Chriſtianis offerat oblationes, atque Presbyter eorum memoriam faciat: & quamvis omnes peccatis ſubjaceam⁹, congruit, ut ſacerdos pro mortuis catholicis memoriam faciat & intercedat: non tamen pro impiis (quamvis Chriſtiani fuerint) tale quid agere licebit.

C. XXII. ¶ *Animæ mortuorum quatuor modis ſolvuntur.*

Item c.

ANimæ 1 defunctorum quatuor modis ſolvuntur, aut oblationibus ſacerdotum, aut precibus ſanctorum, aut charorum eleemoſynis, aut jejunio cognatorum. ¶ Curatio verò funeris, conditio ſepulturæ, pompa exequiarum, magis vivorum ſolatia ſunt, quàm ſubſidia mortuorum. Si aliquid prodeſt impio ſepultura pretioſa, oberit pio vilis, aut nulla. *&* ꝗ. ¶ Nec ideò tamen contemnenda & abjicienda ſunt corpora defunctorum, maximeq; juſtorum ac fidelium. *&* ꝗ. ¶ Vbi & illud ſalubriter dicitur, quanta poſſit eſſe remuneratio pro eleemoſynis, quas viventibus & ſentientibus exhibemus; ſi neque hoc apud Deum perit, quod ex animis hominum membris officii, diligentiæque perſolvitur.

1 ¶ Animæ] *Horum verborum uſq; ad verſ.* curatio. *nullus auctor inventus eſt. Ea Burchardus citat ex dictis Origenis. Ivo ex dictis Gregorii.*

C. XXIII. ¶ *Ante diem judicii; ſacrificiis, & eleemoſynis mortui juvantur.*

Item Auguſtinus *in Enchiridio, c.109. & 110.*

TEmpus *d*, quod inter hominis mortem, & ultimam reſurrectionem interpoſitum eſt, animas abditis receptaculis continet, ſicut unaquæque digna eſt vel requie, vel ærumna, pro eo quod ſortita eſt in carne, dum viveret. Neque negandum eſt, defunctorum animas pietate ſuorum viventium relevari, cùm pro illis ſacrificium mediatoris offertur, vel eleemoſynæ in eccleſia fiunt. Sed hæc eis proſunt, qui cùm viverent, ut hæc ſibi poſtea poſſent prodeſſe, meruerunt. ¶ Eſt enim quidam vivendi modus, nec tam bonus, ut non requirat iſta poſt mortem; nec tam malus, ut ei non proſint iſta poſt mortem. Eſt verò talis in bono, ut iſta non requirat: & eſt rurſus talis in malo, ut nec his valeat, cùm hæc vita tranſierit, adjuvari. Quocirca hic omne meritum comparatur, quo poſſit poſt hanc vitam relevari quiſpiam, vel gravari. *& poſt pauca.* ¶ Cùm ſacrificia altaris, ſive quarumcunq; eleemoſynarum pro baptizatis defunctis omnibus offeruntur, pro valdè bonis gratiarum actiones ſunt: pro non valdè malis propitiationes ſunt: pro valdè malis, etſi nulla ſint adjumenta mortuorum, qualeſcunq; vivorum conſolationes ſunt. Quibus autē proſunt, aut ad hoc proſunt, ut ſit plena remiſſio, aut certè, ut tolerabilior fiat ipſa damnatio.

9 pars. *De obſervatione autem tertii, ſeptimi, trigeſimi, vel quadrageſimi diei quæritur, unde exordium ſumpſerit.*

C. XXIV. ¶ *Quare recepti dies in mortuorum commemoratione ſerventur.*

Ambroſius *in lib. de obitu Theodoſii Imperatoris dicit, ferè in principio.*

QVia *a* alii tertium 1 diem, alii triceſimum, alii ſeptimum, alii quadrageſimum obſervare conſueverunt, quid doceat lectio, conſideremus *b*. [Defuncto, inquit, Iacob, præcepit Ioſeph pueris ſuis ſepultoribus, ut ſepelirent eum, & ſepelierunt ſepultores Iſrael, & repleti ſunt ei quadraginta dies. Sic enim dinumerantur dies ſepulturæ. Et luxit eum Iſrael 2 ſeptem diebus.] Hæc ergo ſequenda ſolennitas, quam præſcribit lectio. Sic etiam in Deuteronomio *c* ſcriptum eſt. [Quia planxerunt filii Iſrael Moyſem diebus triginta, & conſummati ſunt dies luctus.] Vtraque ergo obſervatio habet auctoritatem, qua neceſſarium pietatis impletur officium.

1 ¶ Alii tertium] *Apud B. Ambroſium legitur.* Quia alii tertium diem, & triceſimum, alii ſeptimum, & quadrageſimum. *Verùm in miſſalibus Romanis tam antiquis, quàm recentioribus, & Ambroſianis nulla eſt mentio diei quadrageſimi, neq; in c. nullus. ſup. diſt. 44. &* ꝗ. *de conſec. diſt. 5. ex concilio Nametenſi. Eſt tamen frequens apud Græcos.*

2 ¶ Iſrael ſeptem] *Codices B. Ambroſii habent*, & luxit eum Ægyptus ſeptuaginta diebus: *quemadmodum habet editio 70. & vulgata. Sed tamen viſa eſt ferri poſſe lectio hæc, quæ eſt in omnibus etiam Gratiani manuſcriptis: quoniam paulò poſt in eodem c. 50. Gen. hæc adduntur de Ioſeph, & cæteris filiis Iſrael.* Veneruntque ad aream Adad, quæ ſita eſt trans Iordanem: ubi celebrantes exequias, planctu magno atque vehementi impleverunt ſeptem dies.

10 pars. *Lugere autem, & triſtari tam pro noſtra, quàm pro aliorum morte* Cyprianus *prohibet, dicens in ſermone de mortalitate.*

C. XXV. ¶ *Nec pro noſtra, nec pro aliorum morte triſtari debemus.*

QVàm præpoſterum eſt, quamque perverſum, ut cùm Dei voluntatem fieri poſtulemus, quando evocat nos, & accerſit de hoc mundo Deus, non ſtatim voluntatis ejus imperio pareamus: obnitimur & reluctamur: & pervicacium more ſervorum ad conſpectum Domini cum triſtitia, & mœrore perducimur, exeuntes iſtinc neceſſitatis vinculo, non obſequio voluntatis: & volumus ab eo præmiis cœleſtibus honorari, ad quem venimus inviti. *Idem paulò inferius.* ¶ Nobis quoque ipſis minimis & extremis quoties revelatum eſt, quàm frequenter, atque manifeſtè de Dei dignatione præceptum eſt, ut conteſtarer aſſiduè, & publicè prædicarem, fratres noſtros non eſſe lugendos, accerſione *d* Dominica de ſæculo liberatos, cùm ſciamus non eos amitti, ſed præmitti; recedentes præcedere, ut proficiſcentes, & *e* navigantes ſolent.

C. XXVI. ¶ *Ex puſillanimitate mortuos lugere contingit.*

Item Ioannes Chryſoſtomus *hom. 26. in c. 11. epiſt. ad Hebræos.*

VBicunque *f* ſepeliamur, Domini eſt terra, & plenitudo ejus. Omninò fit, quod oportet fieri. Lugere autem, & deplorare, & lamentari eos, qui de hac vita decedunt, ex puſillanimitate contingit.

a *Pſal. 48.* b *Polyc. l. 8. tit. 7.* c *al. idem. Polyc. l. 8. tit. 6. Burch. l. 19. c. 112. Ivo p. 15. c. 124. Auguſt. de cura pro mortuis. c. 2. & 1. de civit. c. 12. & 12.* d *Sent. 4. diſt. 45. Anſ. l. 7. c. 170.*

a *Polyc. lib. 8. tit. 7. Anſ. l. 7. c. 169.* b *Gen. 50.* c *Deut. 34.* d *al. accerſitione.* e *al. ut.* f *Pſ. 23.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hoc autem ex deſperatione futuræ reſurrectionis intelligitur. Vnde & Apoſtolus non ſimpliciter ait : a [*Nolumus vos ignorare de dormientibus, ut non contriſtemini,*] *ſed addidit, ſicut & cæteri, qui ſpem non habent. Pietatis namq; affectu, & humanitatis intuitu mortuos lugere non prohibemur: ſicut nonnullos ſanctorum, aliorum exequiis pias lachrymas impendiſſe legimus.*

C. XXVII. ¶ *Qui ſpem futuræ reſurrectionis habent, de mortuis triſtari non debent.*

Hinc etiam Anaſtaſius Papa *epiſt.2. ad Nerianum.*

HAbent *b* forſitan illi juſtam longi doloris excuſationem, qui vitam alteram neſciunt, qui de hoc ſæculo ad melius eſſe tranſitum non confidunt. Nos autem, qui novimus, qui hoc credimus & docemus, contriſtari nimium de obeuntibus non debemus: ne quod apud alios pietatis tenet ſpeciem, hoc magis nobis in culpa ſit. Nam diffidentiæ quodammodo genus eſt, contra hoc, quod quiſque prædicat, torqueri 1 mœſtitia, dicente Apoſtolo. *c* [Nolumus vos ignorare de dormientibus, ut non contriſtemini, ſicut & cæteri, qui ſpem non habent.]

1 ¶ Torqueri] *Sic eſt emendatum ex epiſtola B. Gregorii, in qua hoc idem habetur. In epiſtola Anaſtaſii legitur*, contra quod quiſque prædicator quæritur, juſtitiam amans, dicente, &c. *In codicibus autem Gratiani etiam manuſcriptis videbatur miſta eſſe lectio ex utraque, hoc modo*, contra hoc, quod quiſque prædicat quærere, juſtitiam amans, dicente, &c.

C. XXVIII. ¶ *De eodem.*

Item ex concilio Toletano III. *c.22.*

QVi divina vocatione ab hac vita recedunt, cum Pſalmis tantummodo, & pſallentium vocibus debent ad ſepulchra deferri. Nam 1 funebre *d* carmen, quòd vulgò defunctis cantari ſolet, vel in pectoribus ſe, aut proximos, aut familias cædere omninò prohibemus. Sufficiat autem, quòd in ſpe reſurrectionis Chriſtianorum corporibus famulatus divinorum impenditur canticorum. Prohibet enim non Apoſtolus *e* noſtros lugere defunctos, dicens: [De dormientibus autem nolo vos contriſtari, ſicut & cæteri, qui ſpem non habent.] Et Dominus *f* non flevit Lazarum mortuum, ſed ad vitæ hujus ploravit ærumnas reſuſcitandum. Si autem *g* poteſt hoc Epiſcopus omnes Chriſtianos prohibere, agere non moretur. Religioſis *h* tamen omninò aliter fieri non debere cenſemus. Sic enim Chriſtianorum per omnem mundum humari oportet corpora defunctorum.

1 ¶ Nam funebre] *Hinc uſque ad verſ.* ſufficiat. *addita ſunt, ex originali, ut intelligatur, quæ illa ſint, quæ in hoc canone prohibentur.*

De mortuis etiam quæritur, utrum ſciant ea, quæ hîc à vivis geruntur. Eſaias i *ex perſona populi afflicti.* [*Abraham pater noſter neſcivit.*] Auguſtinus *quoque in libro de agenda cura pro mortuis, illud idem teſtatur, dicens, c.15.*

C. XXIX. ¶ *Mortui ex ſe neſciunt, quid hîc à vivis geratur.*

FAtendum eſt, neſcire quidem mortuos, quid hîc agatur, ſed dum hîc agitur, poſtea verò audire ab eis, qui hinc ad eos moriendo pergunt, non quidem omnia, ſed quæ ſinuntur indicare, qui ſinuntur etiam iſta meminiſſe, & quæ illos, quibus hæc indicant, oportet audire. Poſſunt & ab Angelis, qui rebus, quæ aguntur hîc, præſtò ſunt, audire aliquid mortui, quod unumquemque illorum audire debere judicat, cui cuncta ſubjecta ſunt. & j. ¶ Multi 1 quoq; ad vivos, aliquos ex mortuis venire credunt, ſicut econtrariò Paulum ex vivis in Paradiſum raptum eſſe divina ſcriptura teſtatur.

1 ¶ Multi quoque] *Apud B. Auguſtinum ſic legitur.* Multi quoq; ad vivos aliquos ex mortuis, ſic econtrariò Paulus ex vivis raptus eſt, divina ſcriptura teſtatur. *Sed ad gloſſam non eſt emendatum. Veritatem verò ſuæ ſententiæ confirmat B. Auguſtinus aliquot aliis exemplis ſcripturæ ſacræ: quare ex textu depravato auctor gloſſæ errandi occaſionem ſumpſit.*

12 pars. *De his autem, qui in patibulis ſuſpenduntur, quæritur, an juxta eccleſias ſint ſepeliendi. De quibus* in Moguntinenſi *a* concilio II. *ſub Rabano c.27. ita ſtatutum eſt.*

C. XXX. ¶ *Non eſt deneganda communio his, qui in patibulis ſuſpenduntur.*

QVæſitum *b* eſt ab aliquibus fratribus de his, qui patibulis ſuſpenduntur pro ſuis ſceleribus, poſt confeſſionem Deo peractam, utrum cadavera eorum ad eccleſias deferenda ſint, & oblationes pro eis offerenda & Miſſæ celebrandæ, an non? Quibus reſpondimus, omnibus de peccatis ſuis puram confeſſionem agentibus & dignè pœnitentibus communio in fine ſecundum canonicum juſſum danda eſt: cur non 1 eis, qui pro peccatis ſuis pœnam extremam perſolvunt? Scriptum *c* eſt enim: [Non vindicat Deus bis in ipſum.]

1 ¶ Cur non eis] *Reſtitutus eſt hic locus ex ipſo concilio Moguntino, & Vormacienſi, inductis aliquot verbis, quæ potius perturbabant, quàm illuſtrarent.*

C. XXXI. PALEA.

FVres *d*, & latrones, ſi in furando aut deprædando occidantur, viſum eſt pro eis non orandum. Si comprehenſi, aut vulnerati, Presbytero vel Diacono confeſſi fuerint, communionem 1 eis non negamus.

1 ¶ Communionem] *Antea legebatur*, confeſſionem. *Emendatum verò ſic eſt ex Burchardo, Ivone & Decretali: quibus locis hoc idem citatur ex concilio Triburienſi, & in eo, quo ... habetur ſententia c.31. copioſius expoſita: ubi etiam nulla ... ſed ita dicitur,* Deoq; & ſacerdoti.

C. XXXII. ¶ *De eodem.* PALEA

[*Item* ex concilio Aurelianenſi.]

SI *e* fur, aut latro captus in præda, abſque occiſione poteſt comprehendi, & tamen interficitur, quia ad imaginem Dei creati, & in nomine ejus baptizati ſunt, interfectores eorum quadraginta diebus non ... eccleſiam. Lanea veſte induti ab eſcis & potibus ... interdicti ſunt, à thoro, à gladio, ab equitatu ... neant. In tertia, quinta feria, & ſabbatho, aliquo ... leguminum, vel olerum, & pomis, parviſque piſciculis cum mediocri cereviſia viciſſim utantur, & tempe... Sin autem à veridicis comprobatur teſtibus, quod ... odii meditatione ſe, ſuaque liberando, Diaboli ... interfecerint, & 1 capi non poterant, pœnitentiam pro homicidio eis non injungimus: niſi ipſi voluerint aliquid, quod humanitatis eſt, facere. At ſi Presbyter eſt, non deponatur: cunctis tamen diebus vitæ ſuæ pœnitentiam agat.

¶ *Sic in omnibus codicibus, in quibus eſt hæc palea, & apud Burchardum, & Ivonem, & in Decretali: ex quibus ſunt multa emendata, & magni ponderis.*

1 ¶ Et capi non poterant] *Loco iſtorum verborum in codicibus Gratiani erant hæc*, & pariter pœniteant, *quæ videntur pugnare cum proximè ſequentibus*, pœnitentiam pro homicidio eis non injungimus. *Reſtitutus autem eſt locus ... cæteris collectoribus.*

a 1. *Theſſal.4.* b *Et in regeſto B. Gregorii, lib.7. epiſt.111. Anſel. l.7. c.17. Burch. l.19. c.129. Ivo p.15. c.139.* c 1. *Theſſ. 4.* d *al. funeris precamen.* e 1. *Theſſ.4.* f *Ioan.11.* g *al. enim.* h *al. à religioſis.* i *Eſa. 63.*

a *Et in Vormacienſi, c.ult.* b *Burch. l.11. c.76. Ivo p.14. ... Pann. l.5. c.22.* c *Naum primo, ſecundùm 70.* d *Extra de ... c.2. In Tribur. c.31. Polyc. l.6. tit.16. Burch. l.11. c.59. Ivo p. ...* e *Sententia habetur extrà de hom. c.2. Polyc. ibid. Burch. ... & l.19. c.5. interfeciſti furem. Ivo p.13. c.46.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN